

POSTALÁDA

Társszerzőnk az olvasó

Arról tájékoztathatom az olvasókat, hogy Csutj Elemért április 5-ére várták a bécsi Weisser Hof rehabilitációs intézetbe, ahol megkezdik a fél éves, vagy tán tovább is tartó gyógykezelést. A Dunaújvárosi Hírlapban jelent meg a cikk, majd több lap átvette (lapunk február 26-i számában olvashatták), így az egész ország tudott a tragédiáról, és a segíteni akarók összefogása révén közel 4 millió forint gyűlt össze a gyógyítás költségeit fedező adományok számláján. A szülők hálás sorokat juttattak el a dunaújvárosi laphoz, ami természetesen azokhoz is szól, akik a Délmagyarországból értesültek a gyűjtésről, és hozzájárultak, hogy a fiú minél egészségesebben térjen majd vissza Ausztriából. A JATE hallgatói révén, akik eljuttatták a cikkeket a rovatához, a kezelések eredményeiről is adunk majd tájékoztatást.

Ismeretlen embertársainak köszöni a segítséget Böröcsök Ferenc (Olajos utca 2/C) is. Felesége az utcán rosszul lett. Akik látták, rögtön segítségére siettek — fiatalok és idősebbek —, hívták a mentőt. „Mivel mi is idősek vagyunk, jólesett ez az önzetlen segítség.”

Kesernyész gondolatok

Az elmúlt napokban — az újszegedi strand oldalán, a Tisza-parton sétáltam. Néztam végig a töltes egyenes szakaszán. Ott — a távolban — az egyenes végén, ahol a töltes enyhe ívben jobbra kanyarodik, állt egykor egy gyönyörű, arányos obelisz. Magas volt, uralta a környéket. Gyermekkorom tanúja, hol vagy már?

Bertalan a Vásárhelyi Pál mérnök által megálmodott Tisza-szabályozás, a gátrendszerterv egyik részletének elkészítője volt, és a kivitelezés főmérnöke a Tisza alsó szakaszán. Olyan munkát végzett, és végzetetett kúbiakosaival, hogy a vesztett csődjör módjára hanykólódó folyó, az eddig mért legmagasabb vízállás idején — 1970-ben is — meghátrált előle. A hálás utókor emeltette az obeliszket 1903-ban. Akkor ennek a szónak, hogy „hála”, még volt jelentése, tartalma! De az élet megy tovább, terebélyesedik a város! A forgalom, „kinötte” az öreg hid méreteit, teherbíró képességét! Új hid kell! A tervezők ránéztek a zseniális Lechner Lajos által megtervezett város térképére, s azon — szinte kínálta magát — a Nagykörút és az Odesszai körút Tiszára kifutó szakasza. Csak össze kellene kötni egy új hiddal! De mi legyen a hid tengelyében, a töltes koronáján álló Bertalan-obeliszkkal? Maradjon ott! A hid útpályái pedig jobb- és balról kerüljék ki! De az drágítja a hidat! Akkor szét kell szedni darabjaira, elszállítani a Tiszára—Maros torkolathoz, újra felállítani, ott, ahol a két folyó vize a terméskő sarkantyúnál összeölelkezik.

Aztán semmi sem lett belőle! Hiába cikkezték róla az újság, hiába fogadkoztak a városatyák. Az obeliszket ledöntötték, beletemették az új hid alapjába, s ma már csak egy eldugott tábla jelzi, hogy egykor itt állt a Bertalan-obelisz. Valóban csak ehhez értünk? Rombolni a múlt értékeit? Eszembe jutott a hősök temetőjének, az izraelita temetőnek elhanyagolt állapota, a szétvert sírok, szobrok, meggyalázott síremlékek. Miért szedték fel, tüntették el a kővasoltvas esztétikus díszítéseket, melyek a Széchenyi téri parktűkröket vették körül, vagy a fogadalmi templomot keretbe foglaló maszkírtis hová lett?! S hol van már az Oskola utcai „török ház”, Szeged egyetlen középkori

épülete?! Később a „Nap-sugár” áruháznak volt útjában az 1796-ban épült, árkádus udvarú, „szegedi barokk” úgynevezett „istenszemes napsugár kapuzszenes” nemesi kúria, a Sulkovszky-ház. „Az áruházaat úgy fogjuk megtervezni, elhelyezni, hogy a műemlék kúria sértetlenül megmaradjon, hiszen Szeged egyik jelentős XVIII. századi építészeti emléke-ről van szó!” — volt az első nyilatkozat. Aztán elkezdtek építeni az áruházaat, s ekkor már láthatóvá vált, hogy a régi kúria helyére is szükség lesz. „Igen, a műemléket valóban el kell bontani, de a boltíves kapubejárót a tervezők eredeti szépségében restaurálják, és beépítik az áruház falába!” — nyilatkozták az illetékesek a Délmagyarország hasábjain. Aztán se szó, se beszéd, szétverték az árkádus udvart, a boltíves kapubejárót, s ismét széles gyönyörű lettünk egy műemlékkel. A kapu a várudvaron van sorsa jobbra fordulásaig.

Itt van a Szeged—Asótt-halom műemlék jellegű kisvasút példája. Amikor — gazdaságossági okok miatt — szóba került a sínpálya felszedése, a kisvasút megszüntetése, a Délmagyarország közvélemény-kutatást kezdeményezett, de amikor csak a megmaradás mellett érvelő cikkek futottak be — pánikszerű gyorsasággal szakadt meg a levelek közele. Akkor már rajta volt a pecsét a döntésen, viharbesben felszedették a sínpályát, mielőtt a közvélemény felocsúdott, tiltakozott volna. Pedig sokféle haszna lehetett volna ennek a szelíd, fehér falú, árnyas tanyák, szőlők, gyümölcsösök, erdők között kanyargó kisvasútnak. Terményeket szállított volna Szegedre. Visszafelé építőanyagot, tüzelőfűtőanyagot, műtrágyát stb. vihetett volna, jóval olcsóbban, mint tezszer azt most helyette a teherautók. Szegednek nincs erdője, s milyen gyönyörű kirándulási hely lehetett volna az ásatóhalmi hatalmas erdő! S maga a vonatkozás ezzel a romantikus kisvasúttal! A szegedi vasútforgalmi központosítási díjakja játszva tanulták volna meg rajta — tapasztalt öreg vasutasok irányítása mellett — a vasúti közlekedés fortélyait.

Mire a töltesen az új hidhoz értem, végleg semmivé lett a derűs nyugalmam, pedig hogy készsültem erre a kellemesnek ígérkező sétára.

Nagy László
Szeged

Sorokban

Megkérdeztem az Ofotért Kelemen utcai boltjában, miért kell olyan sokat várni a szemüvegek elkészítésére? A tájékoztatás szerint kevés az emberük, nagyon összegyűlt a munka. Igyekeznek behozni a lemaradást.

A Domus vezetőjénél az iránt érdeklődtem, mibe kerül az elemes bútorok összeszerelése. Vezérigazgatói rendelet szabályozza a díjat, ami a vételár 3,5 százaléka. Az áruházban a vásárláskor meg kell rendelni az összeszerelést, és hivatalos számlát kell adjon az összeszerelő a pénz átvételéről.

Sejpes Gábor a Fésű utca 9-ből azt írja: a Fésű és a Baross utcai lakók minden évben, így az idén is már a környezetszépítő társadalmi munkára felhívás előtt — csodálatosan rendbe rakták a környéket.

De sajnos, a szép környezetet csúfító jelenségeket is lehet találni. Például a kénszülő drogambulancia előtt évek óta éktelenkedik egy elhagyott roncs autó, melynek eltüntetésére már úgyszólván minden fórumot megmozgattak — eredmény nélkül. „Reménykedünk abban, hogy talán önök segítenek fognak a roncs elszállításában és az úttest feltakarításában.” Reménykedjünk!

Szegeden a Felső Tisza-parton, a trolimegállónál levő tizemeletes ház előtt egy idős házaspár gonddal és nagy szakértelemmel ültetett, gondozott virágait, facsemetéit vandál kezek sorozatosan kitépik, letörölik — írja Sz. A. az Etelka sor 4-ből. Gondolom, fiatal emberek tehetik. Azt tanácsolom nekik, inkább segítsenek a környezetszépítésben!

Válaszol az illetékes

Tanácsnagyi beszámolón hangzott el, március 30-án tudósítottuk, hogy nincsenek megelégedve a Szeged-Gyálárét fiókpostai nyitva tartási idejével. Lénárd László postaforgalmi igazgatóhelyettes a következő választ küldte: „A fiókpostai nyitva tartási idejének megállapítására két lehetőség kínálkozott: 8—12, vagy 12—16 óráig. A 12—16 óráig történő nyitva tartási idő mellett azért döntöttem, mert mindkét műszakban dolgozók igénybe tudják venni a postai szolgáltatásokat.

A fiókpostai jelenlegi forgalma 2 órás nyitva tartást indokol. A forgalom további alakulását figyelemmel kísérem, megfelelő mértékű növekedés esetén a fiókpostai nyitva tartási idejének meghosszabbítása iránt annak idején hivatalból intézkedem.”

Összeállította:
Czakó Julianna

A tizenharmadik...

A dél-alföldi régió helytörténetírása, benne a *Tanulmányok Csongrád megye történetéből* című kiadvány sorozat nemrégiben újabb kötettel gazdagodott. A Csongrád Megyei Levéltár kiadásában megjelent XIII. kötetben a szerkesztő, *Blazovich László* a forrásközlés feladatát is felvállalta, jelesül *Farkas Csaba* fordításában a szegedi plébánia 1761. évi összeírását, amely az esztergomi érseki levéltárból került elő.

Kruzslicz István tanulmányában — II. József kataszteri fölmérése tükrében — Csongrád város mezőgazdaságának és lakosságának helyzetét vizsgálta. A parasztság rétegződési folyamatának elmélyülésére utal: a szerző megállapítja: míg az 1786—89 között végrehajtott kataszteri fölmérés idején Csongrádon 249 úrbéres telekkel rendelkező jobbágyot írtak össze (a parasztság 25,6 százaléka), addig — a telekaprozódás eredményeképpen — 1845-ben az úrbéres összeírásban már csak 17,4 százalék volt a telkes jobbágy.

Tóth Ferenc ezúttal Giba Antal 1819—20-as felmérését dolgozta föl, Makó számlásföldjeiről. A Csanádi püspökség makói uradalma földmérőjének térképe a tanyavilág vízrajzáának hiteles ábrázolása mellett sessióban (jobbágytelekben) feltüntetve kataszteri kimutatóst ad a tanyaföldekről, s érzékelteti a földbirtok igen erős családi hagyományozódását. Pontos számadatokkal bizonyítja azt is, hogy a társadalom mélyreható tagolódását Makón nem a telkes jobbágyok arányának csökkenése, hanem az elszellérsedési folyamat jellemezte.

A tanulmánykötet legnagyobb lélegzetű írása Szeged város követei az 1832—36.

évi országgyűlésen címmel *Szőcs Sebestyéné*. Mint felveti: bár a tárgyalat országgyűlésen a városi követek között Szeged küldöttei (Hódy Imre és Gerencsér János tanácsnokok) nem játszottak vezető szerepet, a reformokat a negyedik rend tagjai közül ők támogatták a legkövetkezetesebben. Tették mindezt annak ellenére, hogy Szegeden a helyzetet — csakúgy, mint a többi szabad királyi városban — a két feudális jellegű, arisztokratikus testület, a tanács és a választott község közti hatalmi harc jellemezte. Kicsinyesség, szűklátókörűség és provincializmus volt érezhető a városi politikában, s a reformok támogatása csak a városvezetés ellenállásának legyűrésével volt elérhető. A városi követeknek mindazonáltal sem az országgyűlési jogállásukat illetően, sem a Pest és Szeged között kiépítendő Duna—Tisza-csatorna létrehozásával kapcsolatosan nem sikerült kézzelfogható eredményt elérniük.

A kötet zárótanulmányát a dél-alföldi iparoság struktúráváltásáról — az 1828-as összeírás és az 1870-es népszámlálás felhasználásával — *Dóka Klára* írta. A két forrás elemzésekor a szerző arra a következtetésre jut, hogy a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet időszakában a terület két központja Szeged és Temesvár volt, s a tőkés ipar fejlődése elsősorban az utóbbi városban indult meg. Végül szembeszáll történetírásunk azon feltevésével, hogy a 19. századi kézműipar egyes ágai és szervezeti formáiinak kutatásakor csupán a kapitalista iparfejlődés hatásainak figyelembevételére szorítkozhatunk.

Dányi László

Mi? Hol? Mikor?

1988. ÁPRILIS 22., PÉNTEK — NÉVNAPO: CSILLA, NOÉMI
A Nap kel 5 óra 43 perckor, és nyugszik 19 óra 43 perckor.
A Hold kel 9 óra 28 perckor, és nyugszik 1 óra 50 perckor.
VIZÁLLÁS
A Tisza vízállása Szegednél csütörtökön plusz 666 cm (apadó).

HÚSZ ÉVE, 1968-ban e napon írták alá Moszkvában, Londonban és Washingtonban „Az úrhajósok megmentéséről, hazaküldéséről és a világűrbe felbocsátott objektumok visszaszolgáltatásáról” szóló egyezményt, melyhez hazánk is csatlakozott.	18.00: Ismeretterjesztő műsor 18.30: Vásári kalauz 18.40: Vetélkedő 19.00: Ötös stúdió 19.15: Rajzfilm 19.30: Híradó 20.00: Hunter — amerikai bűnügyi filmsorozat 20.55: Vetélkedő 22.00: Híradó 22.20: Művelődési magazin 23.50: Éjszakai műsor
KISSZINHÁZ Este 7 órakor: Rinocérosz (Egressy 2. bérlet).	BELGRÁD 2. 18.00: Belgrádi műsor 19.30: Híradó 20.00: Népzene 20.50: Dok-műsor 21.20: Rövidfilm 21.45: Shoaoh
MOZIK Vörös Csillag: délelőtt 10 és délután fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor: A bolygó neve: Halál (színes, m. b. amerikai sci-fi film. V. helyár!). Csak 16 éven felülieknek!). Fáklya: fél 3 órakor: Egy tájfutó tévelygése (színes, m. b. csehszlovák ifjúsági film), negyed 6 órakor: A másik ember, I—II. rész (színes magyar film). Szabadság: 3, negyed 6 és fél 8 órakor: A bolygó neve: Halál (színes, m. b. amerikai sci-fi film. V. helyár!). Csak 16 éven felülieknek!). Filmtéka: fél 6 és fél 8 órakor: Pastorale (szovjet—grúz film).	ÚJVIDÉK 16.50: Híradó magyarul és szerbhorvátul 17.30: Vajdaságon át 18.00: Szlovák nyelvű műsor 19.00: Ma 19.15: Rajzfilm 19.30: Híradó magyarul 20.00: Hunter 20.50: Zenés műsor 21.50: Híradó szerbhorvátul
ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 órától reggel 7 óráig. Csak sürgős esetben!	Rádió

BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET Ma a balesetet szenvedett személyeket a II. kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. Sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.), urológiai felvételi ügyeletet a II. kórház tart. A balesetet szenvedett gyermekeket a kórház baleseti sebészeti osztályán, az egyéb sebészeti gyermekbetegeket a sebészeti klinikán látják el.	KOSSUTH 8.20: Tudomány és gyakorlat — (ism.) 8.50: Katonadalok 9.10: Fejezetek a rádiórendezés történetéből 9.40: A csanádapácai óvodások énekelték 10.05: Vajda János versei 10.10: A zene is összeköt 11.10: Magyar Írás 12.45: Van új a Nap alatt 13.00: Klasszikusok délidőben 14.10: Fiókszerkesztőség 15.30: Nóták 16.05: Menaszéria — Heltai Jenő színműve 17.00: Franciaország a választás előtt 17.30: Idősebbek hullámhosszán 19.15: Az Esti magazin melléklete 19.30: Embermesék 20.30: Zenekari műsorka 21.00: Kiliát 21.45: Néptáncok 22.00: Hírvilág 22.30: Bagoly
ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőttlakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.	PETŐFI 8.05: Hilde Güden és Rudolf Schock operettfelvételeiből 8.50: Könyvtári figyelo 9.05: Napközben 12.10: Nyitányok — fúvosokra 12.25: Edes anyanyelvünk 12.30: Népi muzsika 13.05: Pophullám 14.00: Péntektől péntekig 17.05: Könyörádió 17.30: Ötödik sebesség 18.33: Fiataloknak! 19.50: Egészségünkért! 20.00: Nótakedvelőknek 21.05: Hangminta '88 21.56: Fejezetek a rádiórendezés történetéből 22.30: Nyolc rádió nyolc dala 23.10: A könnyűzene legszebb melódái
GYERMEKORVOSI ÜGYELET Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap, és munkaszüneti napokon, reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.	BARTÓK 9.08: Magyar művészek opera-felvételeiből 10.10: Csak fiataloknak! 11.05: Paul Verlaine versei 11.11: Monteverdi: Nyugalmat találva — madrigál 11.20: A Pécsi Szimfonikus Zenekar hangversenye 13.05: Huszas stúdió — Nem tudok olvasni... 14.05: Zenekari muzsika 15.00: Szostakovics: Katyerina Izmajlova — négyfelvonásos opera Kobzen: 15.51: Könyvszemle 18.01: Találkozásom a népzenevel 18.34: Népszere szimfonikus dallamok 19.05: Diákfilóra 19.35: Romantikus kamaramuzsika 20.29: Fiatalok stúdiója 20.59: Új lemezeinkből 22.40: Ligeti György műveiből
GYERMEK FÜL-ORR-GEGÉSZETI ÜGYELET Ma este 19 órától holnap reggel 7 óráig a Fül-Orr-Gégeklínika tartja, Szeged, Lenin krt. 111. Telefon: 21-122.	
FOGORVOSI ÜGYELET Hétfőtől péntekig 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld S. u. 1—3. Telefon: 14-642.	
SOS LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT Mindennap este 7 órától reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.	
IFJÚSÁGI DROGTELEFON: 54-773 Hétfőn és csütörtökön délután 3 órától 6 óráig hívható.	

Tévé

BUDAPEST 1. 8.55: Tv-torna 9.00: Képujság 9.05: Kutyaszercse — tv-vígjáték — (ism.) 10.15: Delta — (ism.) 10.40: Mozgató 10.45: Képujság 17.05: Hírek 17.10: Három nap tv-műsora 17.15: Evgyűrűk 17.45: Téka 18.00: Ablak 19.05: Tv-torna 19.10: Esti mese 19.30: Híradó 20.05: Telefele 21.20: Parabola 21.50: A Blanchard—Harrison Quintet játszik 22.20: A tizedik nap — francia—olasz film — csak felnőtteknek! 0.05: Híradó 3.	BUDAPEST 2. 16.10: Képujság 16.15: A siker titka, a család — vetélkedő műsor 17.30: Hírek szerbhorvát nyelven 17.35: Bezzeg a Tishót — tv-film — (ism.) 18.20: Hivatali titok — dán tv-film 20.00: Képujság 20.05: Roxinpadon a Vámi Rock 20.50: A fába préselet fortély — csehszlovák kisfilm 21.05: Híradó 2. 21.20: A Föld árva — brazil tv-dráma 22.20: Kurt Vonnegut Jr. — (ism.) 23.20: Képujság BELGRÁD 1. 16.50: Híradó magyarul és szerbhorvátul 17.30: Gyermekműsor
---	--

A Tabán Lakásépítő Szövetkezet

jelentkezést fogad el

a Csaba u. 26. szám alatt épülő társasház 8-as (107 m²-es) lakásra, valamint egy 32 m²-es üzlethelyiségre.

Jelentkezni lehet: Szeged, Csongrádi sgt. 34. Telefon: 14-246.